

מבוא

דין וחשבון זה מסכם את תוצאות הביקורת שערך מבקר עירייה קלנסואה בתקופה מינואר – דצמבר 2015, על פעולותיה וניהולה של עיריית קלנסואה בשנת 2015. חלק מתוצאות הדו"ח מתייחס גם פעולותיה וניהולה של עיריית קלנסואה בשנים 2009 – 2014 .

פעולות הביקורת היו בנושאים הבאים: הטיפול בזקן, נכסי דניידי, דיווח, ועדות העירייה, סקר סיכונים, השתתפות חברי מועצת העירייה בישיבותיה ובישיבות ועדותיה, השתתפות עובדי העירייה בישיבות מועצת העירייה ובישיבות ועדותיה, מעקב אחר תיקון הליקויים שהועלו בדו"ח מבקר המדינה לשנת 2014 ומעקב אחר תיקון הליקויים בדו"חות מבקר העירייה.

נתונים כלליים

עיריית קלנסואה

ב- 15/10/1954 קיבלה קלנסואה מעמד של מועצה מקומית. בינואר 2001 שונה מעמדה המוניציפאלי של קלנסואה ממועצה מקומית לעירייה.

שטח השיפוט והאוכלוסייה

שטח שיפוט של עיריית קלנסואה משתרע על 7800 דונם בקירוב. בסוף שנת 2014 מנתה אוכלוסיית קלנסואה, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 21,043 נפשות. ובסוף שנת 2015 לפי הערכת הביקורת מנתה אוכלוסיית קלנסואה כ- 21,500 נפשות.

ראש העירייה

ראש העירייה המכהן מר עבדאלבאסט סלאמה נכנס לתפקידו זה באמצע חודש דצמבר 2013, לאחר שנבחר בבחירות הכלליות לראשות העירייה שנערכו בנובמבר 2013 בהתאם לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו), התשל"ה – 1975.

ממלא מקום וסגני ראש העירייה

לראש העירייה שני סגנים כאשר סגן אחד מכהן בתפקיד ממלא מקום ראש העירייה. החל מחודש אוקטובר 2014 מכהן ממלא מקום ראש העירייה בשכר.

מועצת העירייה

מועצת עיריית קלנסואה מנתה 14 חברים.

ועדות העירייה

מועצת העירייה בחרה ב- 18 ועדות חובה (ועדות שהקמתן הינה חובה עפ"י הדין) כלהלן:

1. ועדת מכרזים בהרכב של 7 חברים;
2. ועדת כספים בהרכב של 7 חברים;
3. ועדת מל"ח בהרכב של 14 חברים;
4. ועדת ביטחון בהרכב של 5 חברים;
5. ועדת לענייני ביקורת בהרכב של 5 חברים;
6. ועדת הנחות בהרכב של 7 חברים;
7. ועדת בטיחות בדרכים בהרכב של 6 חברים;
8. ועדה לקידום מעמד הילד בהרכב של 11 חברים;
9. ועדת חינוך בהרכב של 9 חברים;
10. ועדה לאיכות הסביבה בהרכב של 7 חברים;
11. ועדה למאבק בנגע הסמים המסוכנים בהרכב של 8 חברים.
12. ועדה חקלאית בהרכב של 9 חברים;
13. ועדת ערר בהרכב של 3 חברים;
14. ועדת תמיכות בהרכב של 7 חברים;
15. ועדה מקצועית לתמיכות בהרכב של 4 חברים.
16. ועדת רכש ובלאי בהרכב של 5 חברים;
17. ועדת הקצאות קרקעות בהרכב של 5 חברים.
18. ועדת מכרזים לבחירת עובדים בכירים בהרכב של 5 חברים.

כמו כן בחרה מועצת העירייה ב- 6 ועדות רשות (ועדות שהקמתן הינה בבחינת רשות בלבד) כלהלן:

1. ועדת רווחה בהרכב של 8 חברים ;
2. ועדת ספורט בהרכב של 5 חברים ;
3. ועדת למתן שמות לרחובות בהרכב של 16 חברים ;
4. ועדת לתכנון ולבנייה בהרכב של 14 חברים.
5. ועדה לענייני ילדים בעלי צרכים מיוחדים בהרכב של 12 חברים.
6. ועדה למיגור אלימות בהרכב של 5 חברים.

מוסדות חינוך

עיריית קלנסואה הינה רשות החינוך האחראית למוסדות החינוך הנמצאים בתחום שיפוטתה. כל מוסדות החינוך הנמצאים בתחום העירייה הינם בבעלות העירייה. יש לציין כי שלושת בתי הספר התיכוניים בתחום העירייה נמצאים בניהולן של רשת החינוך "עמל" (בתי ספר אחד) ורשת החינוך "טומאשין" (שני בתי ספר).

בתחום עירייה קלנסואה נמצאים 10 בתי ספר : חמשה בתי ספר יסודיים, שני בתי ספר לחטיבת ביניים ושלושה בתי ספר תיכוניים. כמו כן בתחום העירייה נמצאים 17 גני-ילדים לגילאי 5 שנים ו- 21 גני ילדים לגילאי 3 – 4 שנים. בשנות הלימודים התשע"ה (2014-2015) והתשע"ו (2015-2016) סך כל התלמידים הלומדים בבתי הספר ובגנים כאמור בתחום העירייה הינו 7,081 ו 7,164 תלמידים בהתאמה כמפורט להלן :

2016 - 2015		2015 - 2014		שם מוסד חינוך
מספר התלמידים	מספר כיתות	מספר התלמידים	מספר כיתות	
660	21	651	21	גני ילדים בגילאי 3 – 4 שנים
550	17	556	17	גני ילדים בגילאי 5
77	8	71	8	גני ילדים בחינוך המיוחד
3,000	116	2,981	113	בתי ספר יסודיים
1,435	46	1,518	46	בתי ספר לחט"ב
1,442	44	1,304	39	בתי ספר תיכון
7,164	252	7,081	244	סה"כ

בתחום העירייה נמצאים גם מוסדות אלה : מעון יום, מועדונית משותפת וספרייה עירונית.

תאגידים עירוניים

העירייה הינה הבעלים במשותף עם מועצה אזורית לב השרון של חברה לטיפול במי קולחין קלנסואה – לב השרון בע"מ. העירייה בעלת של 50% ממניות החברה.

העירייה הינה חברה באיגוד ערים לכבאות אזור השרון.
העירייה הינה חברה באיגוד ערים לאיכות הסביבה אזור השרון.

הטיפול בזקן

הבדיקה של מבקר המדינה העלתה כי מספר הזקנים המטופלים בידי עו"ס אחד במחלקת הרווחה בקלנסואה הינו גבוה מאוד: מספר הזקנים בקלנסואה בשנת 2013 היה 877 זקנים מהם 560 זקנים מטופלים בלשכת הרווחה כולל 240 זקנים זכאי חוק סיעוד. לטיפול בזקנים כאמור הוקדש עובד חלקי ב-0.16% משרה.¹

מבדיקת של מבקר המדינה עולה גם כי עומס העבודה הרב המוטל על כתפי העו"סים ברשויות המקומיות מגביל את יכולתם להבטיח טיפול נאות בזקנים שבטיפולם; הטיפול הוא תגובתי וניתן בעיקר בעתות משבר כמענה לקרות אירוע חריג או צורך מדי. לכן, אי-אפשר להקפיד ולקיים רצף טיפולי ומעקב תקופתי. מצב כאמור עלול להשפיע על איכות הטיפול בזקנים.²

מבדיקת מעקב על ממצאי מבקר המדינה עולה כי מצב התקינה לטיפול בזקנים במחלקת הרווחה בקלנסואה לא השתנה. להלן נתונים הנוגעים למספר הזקנים המטופלים במחלקה לשירותים חברתיים ולמספר המשרות של עו"ס לזקן לשנים 2013 - 2015, לפי נתוני העירייה:

השנה	מס' התושבים	המדד החברתי-כלכלי	מס' הזקנים	מס' זכאי חוק סיעוד	סה"כ זקנים מטופלים	מס' משרות העו"ס	מס' הזקנים המטופלים לעו"ס
2013	20,645	2	877	240	560	0.16	560
2014	21,043	2	לא ידוע	200	לא ידוע	0.16	לא ידוע
2015	21,600	2	לא ידוע	183	לא ידוע	0.16	לא ידוע

*אין בידי מחלקת הרווחה נתונים נכונים ועדכניים על אודות מספר הזקנים.

מהטבלה עולה, כי העירייה אינה מקצה תקני עו"ס מספיקים לצורך טיפול בזקנים שבתחומה. הקצאת תקני עו"ס כאמור הינה הקצאה דלה בלשון המעטה, אינה מספיקה ואינה יכולה להבטיח מתן שירותים וטיפול נאות באוכלוסיית הזקנים הנזקקים.

הקצאת 0.16 משרה בלבד לטיפול באוכלוסיית הזקנים בתחום העירייה אינו מאפשר טיפול נאות בזקנים הנזקקים ויוצר עומס עבודה רב על העו"ס המטפל. כתוצאה מהמצב כאמור הטיפול בזקנים הוא תגובתי וניתן בעיקר בעתות משבר כמענה לקרות אירוע חריג או צורך מדי. לכן, אי-אפשר להקפיד ולקיים רצף טיפולי ומעקב תקופתי.

איתור זקנים נזקקים

בהקשר האמור צוין בדו"ח של מבקר המדינה כלהלן:

"הועלה כי מחלקות הרווחה ברשויות המקומיות שנבדקו פועלות בתחום הטיפול בזקנים רק במקרים של פניות המגיעות אליהן. הן ממעטות לנקוט פעולות יזומות לאיתור זקנים נזקקים בכלל ולאיתור זקנים מוגבלים הזקוקים לעזרה על בסיס קבוע בפרט. בנסיבות מסוימות, הדבר ימנע איתור זקנים שנשקפת סכנה לחייהם, בייחוד זקנים עיריים.

עוד עלה כי בתע"ס לא נקבעו הנחיות בנוגע לאיתור זקנים נזקקים לצורך מתן סיוע ובדבר הפצת מידע על השירותים המגיעים לאוכלוסיית הזקנים ועל הזכאות לקבלתם. הפצת מידע כאמור נדרשת בייחוד בקרב זקנים שאינם דוברי עברית וזקנים עיריים.¹

מבדיקת המעקב עולים הממצאים הבאים:

1. מחלקת הרווחה אינה נוקטת בכל צעדים שהם לשם איתור זקנים נזקקים. מחלקת הרווחה מטפלת רק במקרים של פניות אישיות מטעם הזקנים הנזקקים או מקרובי משפחה של זקנים כאמור.

2. אין מחלקת הרווחה נוקטת בצעדים לשם עדכון רשימות הזקנים באופן שוטף והיא מקבלת את רשימת הזקנים ממחלקת הגביה ולא באופן קבוע, ולכן אין בידי מחלקת הרווחה נתונים מעודכנים על מספר ושמות הזקנים באופן שוטף במשך השנה.

בתגובה מסר מנהל מחלקת הרווחה כי על פי הנחיות משרד הרווחה אין חובה על מחלקת הרווחה לטפל באיתור זקנים נזקקים והיא אפילו מנועה מלפנות ביוזמתה לזקנים לשם איתור זקנים מבניהם.

אין הדבר מקובל על הביקורת והיא בדעה כי למרות שלא נקבעו בתע"ס הנחיות בנוגע לאיתור זקנים נזקקים לצורך מתן סיוע, על מחלקת הרווחה לטפל באיתור זקנים נזקקים לשם מתן סיוע לנזקקים אלה ובזמן ולא לחכות לפנייתיהם של נזקקים אלה אם וכאשר יהיו כאלה. הביקורת בדעה גם כי מן הראוי כי העירייה תקבע בעצמה וביוזמתה הנחיות ונהלים למחלקת הרווחה בכל הנוגע לאיתור זקנים נזקקים.

השירותים הקהילתיים לזקנים

מערך השירותים הקהילתיים נועד לטפל בבעיותיו הייחודיות של הזקן באמצעות הפעלת מסגרות טיפוליות התומכות בו ובמשפחתו. מסגרות אלה אמורות לספק מגוון של שירותים ושל פעילויות תוך כדי תיאום ושילוב ביניהם כדי לשפר את נגישותם ואת זמינותם ולהבטיח טיפול רציף בזקן. הקו המנחה בפיתוח ובהפעלה של השירותים הקהילתיים המקומיים הוא התאמתם לצרכים המשתנים של אוכלוסיית הזקנים ולתשתית השירותים הקיימת ברמה המקומית.

השירותים הקהילתיים הניתנים לזקנים כוללים טיפול אישי בביתו של הזקן, טיפול סוציאלי במחלקות הרווחה, טיפול יום במרכז יום ופעילויות חברתיות ותעסוקתיות במועדוני זקנים. שירותים מסייעים הניתנים לזקנים, לרבות זקנים עצמאיים הגרים בקהילה, הם אספקת ארוחות לבית הזקן, שירותי כביסה, משדרי מצוקה ועוד. על פי חוק הסיעוד ניתן לשלב בין כמה סוגי שירותים על פי שיעור הזכאות וסל השירותים שנקבעו לזקן.

מרכז יום לזקן

הביקורת של מבקר המדינה בנושא האמור בנוגע לעיריית קלנסואה העלתה הממצאים הבאים:

"עיריית קלנסואה: על פי הסכם שחתמה העירייה בנובמבר 1995 עם העמותה למען הקשיש בעיר ועם עמותת אש"ל, היא הקצתה 2,000 מ"ר לבניית "מועדון מועשר לקשישים" שימומן מכספם של מפעל הפיס, של עמותת אש"ל ושל העמותה למען הקשיש בעיר. בהסכם התחייבה העמותה למען הקשיש "לניצול מירבי של המשאבים הקיימים בקהילה ובסביבה לשם מתן שירותים לקשישים... ולדאוג לשיפור ולהרחבת השירותים הקיימים... רשימת השירותים הנ"ל והיקפם יכללו בתכנית שתקבע במסגרת התכנית הכוללת שתאושר על ידי אש"ל". עוד נקבע בהסכם כי "לצורך פיקוח כללי על תפעול הבנין תוקם ועדה משותפת משלושת הצדדים אשר תבדוק את השימוש והתפעול של המועדון". במידה והעמותה חדלה מלהתקיים יועבר כל הרכוש שלה כולל כספיה לידי עמותה אחרת".

הביקורת העלתה כי העמותה למען הקשיש הקימה על הקרקע שהקצתה לה העירייה בניין ששימש מרכז יום לזקן. העמותה הפעילה את המרכז עד 2006, המועד שבו התגלעו בינה לבין העירייה מחלוקות כספיות הנוגעות למימון הפעילויות במרכז.

בשנת 2007 הגישה העמותה למען הקשיש תביעה כספית¹ נגד העירייה, ומאז פסקה הפעילות במרכז היום בעיר.

בינואר 2014 ערכו נציגי משרד מבקר המדינה סיור במבנה שבו שוכן המרכז. בסיור נמצא כי המבנה נטוש ופרוץ, החלונות והדלתות נהרסו עקב ונדלזים וכל הציוד שהיה בו נלקח. בתוך המבנה נמצאו עשרות תיקים אישיים של זקנים ובהם מסמכים אישיים, היסטוריה רפואית ומסמכים רפואיים מבתי חולים.¹

הביקורת העלתה כי ממועד הפסקת הפעילות במרכז, דהיינו יותר משש שנים, אין פועל בתחום העירייה מרכז יום לזקן ואין מתקיימות פעילויות לרווחתם של הזקנים.

בתשובתה מיוני 2014 ציינה עיריית קלנסואה כי בשנה האחרונה היא ביקשה עזרה תקציבית "מהמוסדות האחראיים לנושא הקשישים" כדי לשפץ את המבנה ולהפעילו מחדש לרווחת הזקנים; "התשובות שהתקבלו היו חיוביות אך לצערנו הכספים טרם זרמו לקופת העירייה לשם תחילת תהליכי השיפוצים המיוחלים".

משרד הרווחה מסר בתשובתו כי "מרכז היום בקלנסואה הפסיק לפעול, לאחר שהתגלו חשדות לניהול לקוי. האחריות להפעלה מחדש הינה על הרשות המקומית (עפ"י חוק שירותי הסעד) - אנו מנסים לסייע בענין."

משרד מבקר המדינה העיר לעיריית קלנסואה כי מציאות שבה מבנה שיועד למרכז יום עומד נטוש ופרוץ כבר כמה שנים וחשוף לוונדלזים ולהשחתה גם של הציוד שבתוכו, לרבות הפקרת תיקים אישיים של זקנים, מצביעה על מחדליה של העירייה בשמירה על נכסי ציבור. זו מציאות שאינה הולמת רשות ציבורית האמונה בין היתר על שלטון החוק בתחומה.

עוד העיר משרד מבקר המדינה כי הפסקת הפעלתו של מרכז היום במשך שנים אינה סבירה. ראוי שהעירייה תפעל בשיתוף עם משרד הרווחה למציאת פתרון שיאפשר מתן שירותים לרווחתם של הזקנים בעיר.

בתשובתה מסרה עיריית קלנסווה כי "אוכלוסיית הקשישים בקלנסווה זקוקה לשירותים המגיעים לה דרך מרכז היום לקשיש... אשר נמנעו מהם מזה שנים רבות על לא עוול בכפם".

בתשובתו ציין משרד הרווחה כי "ניתן לתת לזקני הישוב שירותים חלופיים במרכזי יום בסביבה הקרובה".¹

בבדיקת מעקב נמצא כי העירייה החלה את הטיפול בהפעלת מרכז לזקן עוד בסוף שנת 2013 כלהלן:

1. בחודש דצמבר 2013 אישרה מועצת העירייה תב"ר על סך 895,000 ₪ לשם שיפוץ מעון היום לזקן.
2. בחודש אוגוסט 2014 אישרה מועצת העירייה תוספת לתב"ר האמור בסך של 535,000 ₪.
3. בחודש אפריל 2015 התחילה העירייה בפועל בביצוע עבודות השיפוץ במעון יום לזקן שלאחר שהעבודות נמסרו לקבלן עקב הליכי מכרז.

למרות פעולות העירייה כאמור עדיין נכון לסוף שנת 2015 טרם הופעל מעון יום לזקן. לעירייה לקח יותר משנתיים עד להכנת מעון יום כאמור שהינה תקופה ארוכה לאור חשיבות הנושא והדחיפות לטיפול בו.

מועדונים ופעילויות פנאי לזקן

משרד הרווחה והשירותים החברתיים מעודד פעילות בשעות הפנאי, במסגרות חברתיות לאוכלוסיית הזקנים, המאפשרת מפגשים חברתיים ויצירת קשרים משמעותיים, בין הזקנים לבין עצמם, לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות (מבוגרים, בני נוער או ילדים) והעשרת עולמו של הזקן בתחומי תוכן שונים ומשמעותיים. המועדון מהווה מסגרת לקשר אנושי, למעורבות חברתית, לתחושת השייכות ולצמצום והפגת תחושת הבדידות. לאפשרויות אלו שהמועדון מציע לאדם המבוגר, השפעה על מצבו הרגשי, החברתי והנפשי, וכן על תפקודו בחיי היום יום. מועדונים יכולים להיות מועדונים חברתיים, מועדונים חברתיים מועשרים ואחר.

מועדון חברתי

הביקורת העלתה כי עיריית קלנסווה, שבתחומה כאמור לא פעלו מרכזי יום לזקן, ושבתחומה גרים יותר מ- 200 זקנים (900 זקנים) לא הקימה ולא ניהלה מועדון חברתי כאמור.

מועדון חברתי מועשר

מועדון חברתי מועשר (להלן - מועדון מועשר) הוא מועדון חברתי המיועד לזקנים עצמאיים ותשושים קל המספק להם שירותי הסעה, ארוחות חמות וטיפול אישי, נוסף לפעילויות החברתיות. על פי הוראה 4.12 לתע"ס אמות המידה להפעלתו של המועדון הן "א. מועדון מועשר יפעל ביישוב בו כבר פועל מועדון חברתי מוכר ושניתן להסבו למועדון מועשר במלואו או בחלק מימי פעילות המועדון. ב. המועדון יאושר ברשויות אשר אין בהן מרכז יום. ג. המועדון יאושר ברשויות בהן גרים לפחות 300 זקנים".

בפברואר 2014 פרסם משרד הרווחה קול קורא לפתיחת מועדונים מועשרים לזקנים בקהילה. בתנאי הסף נקבע כי בתחום הרשות המקומית יגורו לפחות 200 זקנים ומספר המבקרים במועדון לא יפחת מ-30 ליום פעילות. המשרד ציין כי תינתן עדיפות לרשויות מקומיות שבהן אין מופעל מרכז יום ולרשויות מקומיות המדורגות באשכולות 1-6 לפי מדד הלמ"ס או באשכולות 7-10 בשכונות שבהן רוב האוכלוסייה חיה מקצבאות ומגמלאות. הרשויות המקומיות התבקשו להגיש את בקשותיהן לפתיחת מועדון מועשר עד מרץ 2014.

הביקורת העלתה כי עיריית קלנסווה, שבתחומה כאמור לא פעלו מרכזי יום לזקן, ושבתחומה גרים יותר מ- 200 זקנים (900 זקנים) והמדורגת באשכול הסוציו-אקונומי 2, לא הגישה בקשה לפתיחת מועדון מועשר כאמור.

תכניות נוספות מטעם משרד הרווחה למען הזקנים

נופשון לזקן

הנופשון על פי התע"ס הינו מקום המיועד לתת מענה זמני לזקן הזקוק לטיפול אישי בעקבות מחלה, ירידה בתפקוד היום-יומי או חוסר יכולת זמנית של בני המשפחה לטפל בו. הנופשון מהווה מסגרת חוץ ביתית

לשחות קצרת מועד שקיבל רישיון ניהול ממושרד הרווחה ו/או משרד הבריאות עפ"י תקנות הפיקוח על המעונות (תנאי המגורים וטיפול בזקנים עצמאים ותשושים במעונות לזקנים), התשס"א – 2001.

על פי הוראה 4.9 לתע"ס, מספר ימי השהייה בנופשו מותנה באישורים של המחלקות לשירותים חברתיים (עד 15 ימים). הזקן המופנה לנופשו משתתף במימון חלק מהשהייה הנקבע על פי הכנסותיו. את היתרה מממנים משרד הרווחה (75%) והרשות המקומית (25%).

משרד הרווחה מממן את הפעילות בנופשו, והמימון מופיע בסעיף תקציבי המיועד לנופשו. על פי דו"ח מבקר המדינה עד שנת 2013 השתתפו בתוכנית הנופשו 85 רשויות. עיריית קלנסואה לא הייתה מבין רשויות אלה ולא הצטרפה לתוכנית האמורה ולכן לא תוקצבה בסעיף זה על ידי משרד הרווחה. כמו כן, העירייה במשך שנים לא תוקצבה בסעיף זה בתקציבה השנתי הרגיל.

מן הראוי כי העירייה תצטרף לתוכנית הנופשו של משרד הרווחה וכן לכלול בתקציבה השנתי הרגיל סעיף תקציבי בנושא האמור עם הקצבה מתאימה.

יועץ לענייני אזרחים ותיקים

חוק האזרחים הוותיקים, תש"ן - 1989 (סעיף 7 לחוק) מחייב את הרשויות המקומיות למנות בהן יועץ לענייני אזרחים ותיקים.

77. (א) רשות מקומית תמנה, מבין עובדיה, עובד שדרגתו מנהל מחלקה לפחות, להיות יועץ לרשות המקומית באותה רשות; היועץ לרשות המקומית ימלא את התפקיד האמור, נוסף על כל תפקיד אחר שהוא ממלא ברשות המקומית.

(ב) מינתה רשות מקומית יועץ לרשות המקומית, תודיע על כך לשר עם מינויו, ותעביר לו עותק של כתב המינוי; המינוי יוצג לפני מועצת הרשות המקומית.

(ג) מונה יועץ לרשות המקומית, וחדל מלמלא את תפקידו, תימסר הודעה על כך למועצת הרשות המקומית ולשר; הרשות המקומית תפעל בלא דיחוי לבחירת יועץ חדש לרשות המקומית, כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב).

78. (א) ליועץ לרשות המקומית ימונה מי שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא בעל תואר אקדמי מוכר מאת מוסד מוכר להשכלה גבוהה, כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958, או בעל תואר אקדמי שהוא שווה ערך לתואר אקדמי בישראל מאת מוסד להשכלה גבוהה מחוץ לישראל שהוא מוסד מוכר במדינתו, או שהוא בעל תעודה המעידה על סיום לימודים אחרים המוכרים בישראל כשווי ערך לעניין דרגת שכל אקדמית;

(2) הוא בעל ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בתפקיד ניהולי, או בעיסוק בתחומים הנוגעים לענייני אזרחים ותיקים.

(ב) היועץ לרשות המקומית יקבל, בתוך זמן סביר ולא יאוחר מתום שישה חודשים מתחילת כהונתו, הכשרה מקצועית לצורך תפקידו; המשרד אחראי להכנה ולביצוע של תכנית ההכשרה המקצועית.

מהבדיקה עולה כי העירייה טרם מינתה לה יועץ לענייני האזרחים הוותיקים כמתחייב על פי החוק.

הביקורת מעירה לעירייה כי עליה לדאוג למינוי יועץ לענייני האזרחים הוותיקים כמתחייב על פי החוק בהקדם האפשרי. כמו כן על העירייה לוודא כי האדם שהיא תמנה לתפקיד יועץ לענייני אזרחים ותיקים יוכל למלא את תפקידו כראוי בהתחשב במהות ובעומס העבודה המוטל על כתפיו של עובד זה בתפקידו השוטף.

על פי חוק האזרחים הוותיקים (סעיף 15א), על העירייה למסור "למשרד לאזרחים ותיקים בכתב, עד 31 באוגוסט בכל שנה, תמצית של כל זכות או הטבה לפי דין או הסכם, שנותנת אותה רשות ציבורית לאזרחים ותיקים ושל התנאים לקבלת הזכות או ההטבה, נכון ליום 1 ביולי של אותה שנה, בשל הגיעם לגיל הקובע

או לגיל מאוחר יותר; המידע שיימסר למשרד לפי סעיף קטן זה יהיה מידע כללי, המתייחס לכלל ציבור הזכאים, ויכלול גם פרטים בדבר האפשרות של הציבור לקבל מידע נוסף לגבי הזכות או ההטבה".
על פי חוק האזרחים הוותיקים ועל פי תקנות האזרחים הוותיקים (שליחה ופירסום של חוברת מידע), התשע"ג-2012, המשרד לאזרחים ותיקים מנפיק לכל אזרח ותיק כרטיס תושב ותיק ושולח לו חוברת מידע ובה מפורטות ההנחות וההטבות המגיעות לו בכלל ואלה המגיעות לו בתחומי הרשות המקומית שהוא מתגורר בפרט.

מהבדיקה עולה כי אין העירייה מעבירה למשרד לאזרחים ותיקים תמצית של הזכויות וההטבות והמידע הנדרש כמתחייב מהוראות החוק.

הביקורת מעירה לעירייה כי לפי חוק האזרחים הוותיקים עליה לרכז מדי שנה נתונים על כל זכות או הטבה לפי דין או הסכם שהיא נותנת לאזרחיה הוותיקים ועל התנאים לקבלתן, ואז להעביר את הנתונים למשרד לאזרחים ותיקים.

תכנית "חייבם בגיל"

באוקטובר 2011 החליטה הממשלה (החלטה מס' 3739) להטיל על המשרד לאזרחים ותיקים לפתח תכניות אב לרשויות המקומיות למען האזרחים הוותיקים, המותאמות למאפייניהם הייחודיים.

המשרד לאזרחים ותיקים הכין תכנית שכותרתה "חייבם בגיל" הרואה את האזרח הוותיק כאדם מהקהילה הבוחר בפעילות משמעותית יום-יומית ומשפיע על סביבתו. כמו כן, היא רואה בו שותף פעיל בהחלטות על עתידו במגוון תחומים - בריאות, תחבורה, דיור, נגישות, זכויות, תעסוקה, חברה, כלכלה, השכלה, והעשרה וספורט.

על פי החלטת הממשלה תכלול התכנית מיפוי של כל המרכיבים, של כל המגזרים ושל כל הפעולות הנעשות במערך היישובי שעשויה להיות להם נגיעה לאזרחים הוותיקים. כמו כן ייעשה תיאום בין כל מרכיבי המערך היישובי ותגובש תכנית עבודה רב-שנתית המבוססת על הפעולות ועל התשתיות הקיימות כיום ברשויות המקומיות.

בהחלטה האמורה נקבע כי לצורך ניהול התכנית תוקם ועדת היגוי שתפקידה בין היתר לקבוע את המדיניות שבמסגרתה יקדמו את מימוש מטרות התכנית והמעקב אחר יישומה. כמו כן תגבש הוועדה קריטריונים לקביעת סדרי עדיפויות להשתתפות רשות מקומית בתכנית, על פי לוחות הזמנים ועל פי המגבלה התקציבית. מנכ"ל המשרד לאזרחים ותיקים ישמש יו"ר ועדת ההיגוי וחבריה יהיו נציגים ממשרדי הפנים, ביטחון הפנים, האוצר, המשפטים, התרבות והספורט, קליטת העלייה, הבריאות, הרווחה, הבינוי והשיכון, פיתוח הנגב והגליל, החקלאות ופיתוח הכפר ומשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה. כמו כן יהיה בה נציג מהרשות לפיתוח כלכלי של המגזר הערבי, הדרוזי והצירקסי במשרד ראש הממשלה. נוסף על אלה ישתתפו בדיוני הוועדה נציגים מהמוסד לביטוח לאומי, ממשטרת ישראל וממרכז השלטון המקומי וכן נציגי ציבור.

התכנית תבוצע בשנים 2011-2014, והתקציב הממשלתי הכולל לביצועו יהיה 52 מיליון ש"ח. המימון יהיה כדלהלן (במיליוני ש"ח):

התכנית תבוצע בשנים 2011-2014, והתקציב הממשלתי הכולל לביצועו יהיה 52 מיליון ש"ח. המימון יהיה כדלהלן (במיליוני ש"ח):

המשרד	2011	2012	2013	2014	סה"כ
אזרחים ותיקים	7.50	9.5	7.0	7.5	31.50
הפנים	0	2.0	1.5	1.5	5.00
התמ"ת	1.25	2.0	1.5	1.5	6.25
פיתוח הנגב והגליל	1.25	1.5	1.5	1.5	5.75
החקלאות	0	1.0	1.0	0.5	2.50
הרשות לפיתוח כלכלי מגזר המיעוטים	0	1.0	0	0	1.00
סה"כ	10.00	17.0	12.5	12.5	52.00

רשות מקומית המבקשת להשתתף בתכנית תידרש להשתתף במימון חלק מעלות ההכנה של תכנית האב. חלקה היחסי ייקבע על פי דירוגה לפי המדד החברתי-כלכלי של הלמ"ס: רשויות מקומיות המדרגות באשכולות 1-4 פטורות מהשתתפות במימון עלות הכנת תכנית האב; רשויות המדרגות באשכול 5 ישתתפו

ב-10%, רשויות המדורגות באשכול 6 ישתתפו ב-20%, רשויות המדורגות באשכולות 7-8 ישתתפו ב-25%, ורשויות המדורגות באשכולות 9-10 ישתתפו ב-30% מעלות ההכנה של תכנית האב.

ליווי הכנת תכניות האב ברשויות המקומיות הוטל על משרד הפנים, והוא נעשה באמצעות מפעם עמק יזרעאל. עד מועד סיום הביקורת השתתפו בתכנית 60 רשויות מקומיות.

הביקורת של מבקר המדינה העלתה כי בשנת 2014 הופסקה התכנית עקב ניצול כל התקציב המיועד לביצועה, ונכון למועד סיום הביקורת שלו טרם חודש ביצועה.

הביקורת העלתה כי למרות חשיבות התוכנית האמורה ולמרות שהעירייה הייתה פטורה מהשתתפות במימון עלות הכנת תכנית האב (עם אשכול 2) לא הצטרפה לתוכני האמורה.

הביקורת בדעה כי מן הראוי שהעירייה תשתתף בתוכנית האמורה ועליה לעקוב אחר המשך הביצוע של התוכנית ותצטרף אליה בעת חידוש הפעלתה.

נכסי דניידי

ברשותה של כל רשות מקומית נמצאת כמות גדולה של נכסי מיטלטלין שבבעלות הרשות המקומית או שנמסרו לה דרך שכירות, שאילה או רישיון לרבות כאלה שנתרמו או נרכשו מכספי תרומה. נכסים אלה או שהם מצאי – נכסים כאמור, בני קיימה שאינם מאוחסנים במחסן העירייה, או שהם מלאי – נכסים כאמור, המצויים במחסן העירייה.

תקנות הרשויות המקומיות (הנהלת חשבונות), התשמ"ח – 1988 (תקנה 4(8) קובעות, כי על הרשות המקומית לנהל פנקס ציוד מיטלטלין בני-קיימא (אינוונטר).

בתקנות העיריות (הסדר רכישות, ניהול מחסנים, רישום וניהול טובין), התשנ"ח – 1998 (להלן – תקנות הסדר רכישות) נקבע, כי עירייה תנהל פנקס הכולל רשימת המלאי והמצאי של העירייה שתהיה ערוכה לפי מספרים קטלוגיים – מספרי זיהוי של פריט נכסים כאמור כפי שהם מופיעים בקטלוג האחד שפרסם המנהל הכללי של משרד הפנים.

תקנה 30 לתקנות תקנות הסדר רכישות קובעת כלהלן:

- (א) רשם המצאי⁽¹⁾ ינהל רישום מרוכז של המצאי בעירייה על יחידותיה, בפנקס הטובין.
 - (ב) המצאי יסומן בסמל העירייה, בסימון שכל האפשר אינו ניתן למחיקה.
 - (ג) כל יחידה בעירייה, שבה קיים מצאי, תופיע ברישומי העירייה כיחידת רישום עצמאית, כפי שיוורה רשם המצאי, ותצוין במספר זיהוי נפרד.
 - (ד) מנהל יחידה או עובד היחידה שמונה לכך בידו, ינהל את רישום המצאי באותה יחידה.
- מטרת ניהול פנקס מיטלטלין כאמור הינה להבטחת השמירה על נכסי המיטלטלין של העירייה, וכן להבטחת דרכי האחזקה והשימוש היעיל של נכסים אלה.
- תקנה 31 לתקנות הסדר רכישות קובעת כי: "השאלת פריטי מצאי או העברתם לעובדי העירייה לצורך ביצוע תפקידיהם או מיחידת רישום אחת ליחידת רישום אחרת, יתועדו בידי רשם המצאי בטופס המיועד לכך ויפורטו בו מספרו הקטלוגי של הפריט, תיאורו, כמותו, תנאי השאלתו ומועד החזרתו."
- תקנה 32 לתקנות הסדר רכישות קובעת כי " אין להשאיל פריטי מצאי למי שאינו עובד עירייה, אלא באישור ראש העירייה או מי שהוסמך על ידו."

כמו כן קובעת תקנה 33 לתקנות הסדר רכישות כי " אחת לשנה, במועד שיקבע רשם המצאי, תיערך ספירת מצאי בכל יחידה לפי טופס המיועד לכך בהתאם לתקנות 26(א) ו-27(ג), ו-28 בשינויים המחויבים, וממצאיה יועברו לרשם המצאי.

על פי תקנה 34 לתקנות הסדר רכישות " מנהלי היחידות ידווחו לרשם הטובין על נזקים שנגרמו למצאי, לפי סדרי דיווח שעליהם הורה רשם המצאי (להלן - דו"ח).

תקנה 35 לתקנות הסדר רכישות קובעת "גריעת פריט מצאי מהרישום בשל אובדן, או השבתה או מכל סיבה אחרת, תיעשה רק באישור ועדת רכש ובלאי; ערכו של הפריט ייקבע בהתאם למחיר השוק של פריט זהה חדש בעת הגשת הדו"ח.

בעקבות בדיקת נושא זה על ידי הביקורת הועלו הממצאים כלהלן:

- א. העירייה לא מנהלת פנקס מיטלטלין כנדרש בחוק. לעירייה לא היה מידע מלא, עדכני ומרוכז על אודות נכסי המיטלטלין השייכים ו/או הנמצאים בבעלותה או באחזקתה של העירייה.
- ב. בעירייה לא קיים נוהל כתוב לרישום וניהול נכסי דניידי.
- ג. העירייה לא מנתה עובד להיות אחראי על ניהול נכסי דניידי.
- ד. העירייה אינה מנהלת מחסן כנדרש בחוק.
- ה. בעירייה לא קיים רישום מרוכז ומעודכן של כל נכסי המיטלטלין של העירייה. בהעדר רישום כאמור לא ניתן לדעת מהם נכסי דניידי שבשליטת העירייה. לא ניתן לדעת דבר על גריעת פריטי מצאי בשל אובדן, השבתה או מכל סיבה אחרת.
- ו. העדר פיקוח ובקרה נאותים על הטיפול, האחזקה, השימוש והשמירה על נכסי המיטלטלין של העירייה ובמיוחד:
1. לא מוטבע על נכסי דניידי של העירייה פריטי לנכסים אלה כמו: סמל הרכוש, מס סידורי וכו'.
2. לא מתבצעת בדיקה פיזית של קיום הנכסים.
3. לא נערכת ספירת מלאי שנתית לנכסים.
4. העדר נוהל כתוב לדיווח על נזקים שנגרמו למצאי על ידי מנהלי היחידות לרשם המצאי.
5. העדר נוהל כתוב לגריעת פריטים מהמצאי עקב בלאי, אובדן או השבתה.
6. העדר כל מעקב אחר אופן גריעת הפריטים מהמצאי.
- ז. דרכי הטיפול, האחזקה והשמירה על נכסי דניידי של העירייה אינן מניחות את הדעת.

המלצות הביקורת:

על העירייה לנקוט בצעדים הבאים:

1. למנות עובד העירייה להיות אחראי על ניהול נכסי דניידי של העירייה - "רשם מצאיי".
2. לנהל פנקס נכסי דניידי של העירייה בהתאם לתקנות.
3. לערוך נוהל בכתב לרישום נכסי דניידי של העירייה.
4. לערוך רשימה מלאה ומרוכזת של נכסי דניידי של העירייה.
5. לקיים את הוראות התקנות בדבר זיהוי וסימון המצאי של העירייה.
6. לשקול הקמת מחסן לאחסון המלאי של העירייה בהתאם לתקנות.
7. לקיים בדיקות פיזיות של קיום הנכסים השייכים לעירייה.
8. לקיים ספירת מלאי שנתית לכלל נכסי העירייה.
9. להורות על עריכת נוהל כתוב לדיווח על ידי מנהלי היחידות לרשם המצאי על נזקים הנגרמים למצאי של העירייה.
10. להורות על עריכת נוהל כתוב לגריעת פריטים מהמצאי עקב בלאי, אובדן או השבתה.
11. לדאוג להקמת ולהפעלת פיקוח ובקרה נאותים על הטיפול, האחזקה, השימוש והשמירה על נכסיה של העירייה.

דו"חות

ממצאים

1. העירייה לא נהגה לפרסם דין וחשבון שנתי ודיווח של הממונה כמתחייב מהוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998 ותקנות חופש המידע, התשנ"ט – 1999.
2. במשך שנים לא נהגה העירייה להכין דו"חות שנתיים מפורטים על ניהול העירייה כנדרש בחוק (פקודת העיריות).
3. בשנים האחרונות, לא דאגה העירייה להביא את הדו"חות הכספיים המבוקרים השנתיים והחצי שנתיים לדיון בפני ועדת הביקורת ובפני מועצת העירייה כמתחייב מהוראות החוק (פקודת העיריות).
4. בשנים האחרונות לא פרסמה העירייה את הדו"חות הכספיים השנתיים שלה כמתחייב מהוראות החוק (פקודת העיריות).
5. העירייה לא הקפידה על מילוי הוראות הדין בכל הנוגע להכנת דוחות רבעוניים על פעולותיה ועל מצבה הכספית של העירייה כמתחייב מהוראות פקודת העיריות ותקנות העיריות (הנהלת חשבונות) כלהלן:
 - א. לא נמסרו למועצת העירייה דו"חות רבעוניים על מצבה הכספית של העירייה שבהם פורטו הוצאותיה והכנסותיה כנדרש בחוק.
 - ב. לא הוגשו למועצת העירייה דו"חות רבעוניים בכתב על פעולות העירייה.
 - ג. הדו"חות הרבעוניים כאמור לא הובאו לדיון בפני מועצת העירייה.
6. לא נערכו על ידי הגזבר דו"חות חודשיים כמתחייב מהוראות תקנה 10 כאמור ולא הוגשו דו"חות כאמור לראש העירייה.
7. לא נמצאו בידי העירייה דיווחים של היועצת לענייני מעמד האישה כנדרש בחוק.
8. לא נמסרו לממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר דו"חות שנתיים על ידי העירייה כמתחייב מהוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה – 1985. אולם משנת 2002 נהוג בעירייה לתת הרשאה למשרד האוצר לקבל את הנתונים הדרושים בענייני שכר מהחברה לאוטומציה האחראית מטעם העירייה על הנפקת תלושי שכר לעובדי העירייה.
9. לא הוגש למליאת מועצת העירייה דין וחשבון על מצבם של התאגידים שבבעלות או בשליטת העירייה על פי צו העיריות (הקמת תאגידים), תש"ס – 1980.
10. אין בידי העירייה דיווחים כלשהם אודות האזרחים הותיקים כמתחייב מהוראות חוק האזרחים הוותיקים תש"ן – 1989.

המלצות הביקורת

1. על העירייה לפרסם דין וחשבון שנתי שיכלול מידע על אודות פעילותה ותחומי אחריותה והסבר על תפקידיה וסמכויותיה וזאת לא יאוחר מהראשון ביולי בכל שנה וזאת כמתחייב מהוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998.
2. על העירייה להכין, בסמוך ככל האפשר לאחר האחד בינואר של כל שנה, דו"ח שנתי מפורט על ניהול העירייה במשך השנים עשר החודשים שקדמו ואשר יוגש למועצת העירייה ולממונה על המחוז במשרד הפנים יחד עם התיקונים וההחלטות של מועצת העירייה הנוגעות לו והכול כמתחייב מהוראות החוק (פקודת העיריות). העתק מהדו"ח יוחזק לעיון הציבור במשרדי העירייה. מן הראוי, כי הדו"ח יפורסם בעיתון או באופן אחר עליו יחליט ראש העירייה.
3. על העירייה להביא את הדו"חות הכספיים המבוקרים השנתיים והחצי שנתיים לדיון בפני ועדת הביקורת ובפני מועצת העירייה כמתחייב מהוראות החוק כאמור.
4. על העירייה לפרסם את תמצית הדו"חות הכספיים השנתיים שלה כמתחייב מהוראות החוק (סעיף 216 לפקודת העיריות) לא יאוחר מיום 1 יולי של כל שנה לעניין דו"ח המתייחס לשנה הקודמת.
5. על העירייה להכין דוחות רבעוניים על פעולותיה ועל מצבה הכספית של העירייה אשר יוגשו לדיון בפני מועצת העירייה.
6. על גזבר העירייה להכין ולהגיש לראש העירייה עד 25 בכל חודש דין וחשבון חודשי מצטבר לגבי החודש שחלף, שיפרט לגבי כל סעיף של תקבול ותשלום בתקציב המאושר לאותה שנה, סך כל הסכומים שנתקבלו או שולמו בחודש שחלף, וסך כל הסכומים של התקבולים והתשלומים האמורים מתחילת שנת הכספים עד סוף החודש שחלף.
7. על היועצת לענייני מעמד האישה לדווח, מדי שנה למועצת העירייה, על פעולותיה, על המדיניות שהיא מיישמת ועל המשאבים העומדים לרשותה.
8. על ראש העירייה להגיש למועצת העירייה לפחות פעם אחת בשנה דין וחשבון על מצב התאגידים שבבעלותה או בשליטת העירייה, והועצה תקיים דיון על הדין וחשבון; העתק הדין וחשבון ופרוטוקול משיבת המועצה שבה נידון יועבר לשר הפנים.
9. על העירייה למנות אחד מעובדיה לתפקיד היועץ לענייני אזרחים וותיקים בהתאם להוראות חוק האזרחים הותיקים, תש"ן – 1989.

ועדות העירייה

אחד הגורמים להצלחתה של מועצת הרשות המקומית הינה יכולתה של המועצה לפעול באמצעות ועדות. וזאת על אף שבדרך כלל, המועצה היא הגוף היחיד המוסמך לקבל החלטות.

החוק מחייב את הרשויות המקומיות בהקמתן של ועדות מסוימות. ועדות אלה הן ועדות חובה. בנוסף לכך, רשאיות הרשויות המקומיות להקים ועדות שונות, קבועות או ארעיות. ועדות אלה הן ועדות רשות. תפקידן של ועדות הרשות ליעץ ולעזור לראש הרשות ומועצת הרשות במילוי תפקידם בניהול ענייני העירייה כל ועדה במסגרת תפקידיה ובתחום סמכויותיה.

ממצאים

1. בוועדות העירייה לא נקבעו נהלים ו/או הנחיות כלשהן להסדרת עבודתן ודיוניהן דבר שהביא לידי ויכוחים, דחיות ואי סדר מיותרים בחלק מדיוני הועדות.
2. החלטות הועדות לא הובאו בפני מועצת העירייה, לא נדונו על ידה ולא אושרו על ידה.
3. העירייה לא עדכנה ו/או לא השלימה בחירת הרכבן של חלק מועדות החובה כמו: ועדת החינוך, הועדה לבטיחות בדרכים, ועדת בטחון.
4. חלק מחברי הועדות לא נבחרו על ידי הגורמים המוסמכים לבחירתם ובאופן המתחייב מהוראות החוק.
5. מרבית ועדות החובה וועדות הרשות של העירייה לא היו פעילות ולא התכנסו כלל ועיקר במשך כל תקופת כהונתן.
6. חלק ועדות העירייה שהיו פעילות בתקופת כהונתן לא התכנסו בתדירות המתחייבת על פי החוק.
7. העירייה מצדה לא נקטה בצעדים ובמהלכים הדרושים על מנת לכנס את הועדות כחוק.
8. חלק מועדות העירייה לא ניהלו פרוטוקולים לדיוניהם בצורה נאותה.
9. העירייה לא הקפידה על זימונם של העובדים הסטטוטוריים בעירייה לישיבות ועדותיה כמתחייב על פי החוק.

המלצות הביקורת

1. על העירייה להשלים את הרכב חלק מהועדות ולהתאים אותן להוראות החוק הרלוונטיים.
2. מן הראוי שהעירייה תקפיד על תפעול ועדותיה ועל כינוסן באופן סדיר, כדי שועדות אלה ימלאו את ייעודן.
3. תשומת לב ראש העירייה מופנית לסמכויותיו על-פי החוק במקרה ואחת מועדות החובה של העירייה אינה ממלאת את תפקידה ואינה מתכנסת כמתחייב על-פי החוק, ובמיוחד להוראות סעיף 166(אא) לפקודת העיריות הקובע כי: "ועדה שחובה להקימה לפי כל דין תכנס לפחות אחת לשלושה חודשים; לא כונסה ועדה כאמור, יורה ראש העירייה לכנסה, והוא יקבע את סדר היום של ישיבת הועדה, לא נכח יושב ראש הועדה בישיבה, או סירב לנהלה, ינהלה זקן חברי הועדה."
4. מן הראוי כי יושבי ראש הועדות יקפידו על ניהולן התקין של ישיבות הועדות ובכלל זה רישומם, ניהולם ושמירתם של פרוטוקולי הישיבות באופן סדיר ונאות.
5. הביקורת ממליצה לעירייה להפיץ בין חברי מועצת העירייה וחברי הועדות מידע והסברים לגבי תפקידיהן וסמכויותיהן של הועדות השונות דבר שיעזור להם בניהולן התקין והמועיל של הועדות.
6. בוועדות שאין החוק מחייב בגינן הרכב מיוחד מומלץ לשתף בהרכבן, מלבד חברי מועצת העירייה, אנשי ציבור, אנשי מקצוע וחברים אחרים הנוגעים בדבר או הקרובים לתחום פעולתן של הועדות מבעלי הזכות להיבחר למועצת העירייה.
7. על העירייה לדאוג ולהקפיד על כך, כי העובדים ובעלי התפקידים הסטטוטוריים יוזמנו לישיבות של ועדות העירייה כמתחייב על פי החוק.
8. להקפיד על מילוי הוראות הדין בכל הקשור לבחירתן, ניהולן ותפקודן של ועדות העירייה.

סקר סיכונים

מבוא

סקר סיכונים ברשויות המקומיות הינו סקר הנערך במסגרת ניהול סיכונים, שמטרתו הן כלהלן :

1. לאתר את מכלול הפעילויות שנעשות ברשות המקומית כדי לאתר את הסיכונים שלהם חשופה הרשות המקומית.
2. לפעול להקטנת הסיכונים שלהם חשופה הרשות המקומית ולביטולם.
3. לקבוע עד כמה עלולה הרשות המקומית להינזק בעטיו של אירוע רציני או שורת אירועים במשך השנה או במשך תקופה ארוכה יותר.
4. לקבוע מהו שיעור ההפסד שהרשות יכולה לעמוד בו במקרה של נזק רציני, הן נזק פיזי מכל סוג שהוא, הן נזק גרר, נזק בגלל אחריות, בגלל בעלות או שליחות וכן נזקים בגלל מוות או נכות של אנשי מפתח ואחרים.

נמצא כי העירייה מעולם לא ערכה סקר סיכונים.

השתתפות חברי מועצת העירייה בישיבות מועצת העירייה

סיכום ממצאי הביקורת

1. העירייה לא עמדה בהוראות החוק ולא התכנסה בתדירות הנדרשת בחוק כמפורט להלן:
 - א. בשנת 2015 קיימה העירייה ארבע ישיבה מן המניין בלבד.
 - ב. בשנת 2015 קיימה העירייה ארבעה עשר ישיבות שלא מן המניין.
 - ג. בשנת 2015 לא התכנסה מועצת העירייה בחודש נובמבר.
2. חלק מחברי מועצת העירייה הרבו להיעדר מישיבות מועצת העירייה. חמשה חברים (36%) מחברי מועצת העירייה נכחו בפחות מ- 70% מישיבותיה. שני חברים נעדרו מיותר ממחצית הישיבות.
3. במרבית ישיבות מועצת העירייה לא הייתה נוכחות מלאה של כל חברי מועצת העירייה. ברוב הישיבות הייתה נוכחות חברי מועצת העירייה חלקית בלבד.
4. ממוצע נוכחות חברי מועצת העירייה בישיבותיה היו 73%, דהיינו כשליש מחברי מועצת העירייה נעדרו באופן קבוע מישיבותיה. בשמונה ישיבות (44%) של מועצת העירייה נכחו פחות משני שלישים מחברי מועצת העירייה.
5. בפרוטוקולים של ישיבות מועצת העירייה אין כל התייחסות או תיעוד או סימוכין על אודות הסיבות להיעדרותם של חברי מועצת העירייה.
6. העירייה אינה מקיימת שום מעקב אחר נוכחותם והיעדרותם של חברי מועצת העירייה.
7. בשנת 2015 ארבעה חברים מחברי העירייה נעדרו מישיבות העירייה במשך שלושה חודשים רצופים או יותר. לא נמצא בידי העירייה שום תיעוד לגבי היעדרות מוצדקת של חברי מועצת העירייה.

המלצות הביקורת

1. על העירייה לפעול לפי הוראות פקודת העיריות ולהתכנס לישיבות מן המניין אחת לחודש לפחות.
2. העירייה יכולה לקבוע בהחלטה של מועצת העירייה אם רצונה בכך, כי בחודש מסוים או בשני חודשים מסוימים לא יהיו ישיבות מן המניין למועצת העירייה.
3. על העירייה לדאוג לכך, כי חברי מועצת העירייה יתייצבו לישיבותיה באופן סדיר. על העירייה לדאוג, בין היתר, לכך, כי ההזמנות לישיבות העירייה יגיעו לחברי העירייה זמן מספיק לפני מועד הישיבות ולא להסתפק במועד המינימאלי שנקבע בחוק ל- 48 שעות לפני הישיבות וזאת על מנת לתת לחבר העירייה זמן מספיק להתכונן לכך. במקרה ובישיבות יידונו תקציב העירייה (כולל תקציבים בלתי רגילים), תשלומי חובה או חוקי עזר המועד המינימאלי שנקבע בחוק היו 10 ימים.
4. על העירייה לקיים מעקב אחר נוכחותם והיעדרותם של חברי מועצת העירייה בישיבותיה. על העירייה להתייחס לעניין זה בפרוטוקולים של הישיבות שיכללו שמות חברי העירייה הנעדרים, הסיבות להיעדרותם ואף לצרף אישורים ותעודות אם ישנם כאלה.

השתתפות העובדים הבכירים של העירייה בשיבות העירייה ובישיבות ועדותיה

מבדיקת נושא זימונם של בעלי התפקיד ועובדי העירייה כאמור נמצא, כי לא זומנו העובדים לכל הישיבות של מועצת העירייה או לישיבות ועדותיה כמתחייב על פי החוק. להלן דוגמאות:

1. הגזבר לא הוזמן ולא נכח בחלק מישיבות מועצת העירייה.
2. היועצת לענייני מעמד האישה לא זומנה ולא נכחה בישיבות מועצת העירייה ובישיבות ועדותיה.
3. מהנדס העירייה לא זומן ולא נכח בחלק מישיבות מועצת העירייה.
4. מנהל מחלקת החינוך לא זומן ולא נכח בחלק מישיבות מועצת העירייה.
5. מנהל רכש ואספקה לא זומן ולא נכח בישיבות מועצת העירייה.
6. מבקר העירייה לא זומן לישיבות הועדה המרחבית לתכנון ולבנייה מזרח השרון ולישיבות הדירקטוריון של החברה לטיפול במי קולחין קלנסואה לב הרון ולישיבות הדירקטוריון של המתנ"ס.

הביקורת מעירה לעירייה כי עליה לדאוג ולהקפיד על כך, כי העובדים ובעלי התפקידים כאמור יוזמנו לכל הישיבות של העירייה ולישיבות של ועדותיה כחובתה על פי החוק. השתתפותם של העובדים בישיבות מועצת העירייה ובישיבות ועדות העירייה הינו חיוני ונחוץ לניהולה התקין של העירייה. נוכחותם והשתתפותם של עובדי העירייה כאמור מאפשר לחברי מועצת העירייה ולחברי ועדות העירייה לשמוע דיווחים והסברים עדכניים ולקבל את מרב הנתונים מהגורמים המוסמכים. הדבר מהווה כלי עזר רב לקבלת החלטות על ידי מועצת העירייה וועדותיה. כמו כן הינו חיוני לקיומה של ביקורת ציבורית על עובדי העירייה. ולכן מן הראוי, כי עובדים אלה יוזמנו ויהיו נוכחים וישתתפו בישיבות העירייה ובישיבות ועדותיה.